

# Arriba la plaga

En les últimes setmanes, una cadena de plagues ha afectat dos dels productes més representatius de la producció agrícola del País Valencià. Inexplicablement, melons i tomaques han començat a morir-se.

Nel·lo Pellicer

**T**ant els tècnics com els llauradors es mostren preocupats perquè en alguns casos desconeixen quin n'és l'agent causant. A Catalunya i les Illes la qüestió de les plagues no és nova. Cada any, quan arriba l'estiu, que és quan s'incrementen els cultius de fruites i verdures i, a més, augmenten les temperatures, arriba la plaga.

Aquesta situació està provocant el desencís dels llauradors, alguns dels quals opten per abandonar els cultius, mentre que altres es decanten pels substitutoris, com és el cas de la xufa a la comarca de l'Horta de València. De tota manera, aquesta és una decisió que únicament depèn del mercat. Per la seua banda, els tècnics treballen per a conèixer l'origen de les malalties, però és aquesta una tasca lenta i costosa i els resultats es fan esperar. Mentre uns demanen solucions, els altres demanen més temps.

## Moltes incògnites

La plaga del meló, batejada amb el nom de *Síndrome del col·lapse*, té l'origen en un fong desconegut. La planta es col·lapsa perquè les arrels atacades pel fong no acumulen prou aigua i la planta acaba per deshidratar-se i els fruits s'atrofien i no creixen. Les zones més afectades són la marjal d'Almenara, la rodalia de València, el Romaní i Sollana, i la zona de Xeresa i Tavernes.

La mort dels melons no és nova. Aquest fenomen es dona des que es va avançar la collita d'estiu. Els llauradors lluiten per ser els primers al mercat i prefereixen les collites primerenques. Això, junta-



El virus de la tomaca provoca pèrdues molt elevades.

ment amb l'abandó de pràctiques tradicionals com l'adob natural i l'ús de noves tècniques afavoreix l'aparició del fong.

Per altra banda, les tomaqueres es veuen afectades pel virus Carna 5, que produeix importants destrosses en la mata de la planta i defectes en els fruits. Els resultats d'enguany no són tan desastrosos com els de l'any passat, quan es patiren pèrdues del 40 per cent de la producció a Cullera (la Ribera Baixa).

En termes globals, però, la situació no és tan alarmant. Al País Valencià la batalla al mildiu, que afecta la vinya, s'ha guanyat en algunes comarques, tot i que en altres, com la Vall d'Albaida, els efectes s'han fet sentir amb més intensitat. A Catalunya, segons Josep Maria Vives, cap del Servei de Protecció Vegetal, «la plaga del mildiu, aquest any, ha estat controlada a temps perquè han pres mesures l'administració i els pagesos». Enguany a Catalunya la plaga més important és la del pugó, que és una malaltia crònica també al País Valencià, i que aquesta temporada té una especial virulència a causa de l'hivern suau que ha fet als Països Catalans. A la comarca del Maresme, la *franqui-niel·la*, una plaga nova i forastera, afecta tant maduixes com flors ornamentals.

A les Illes, relativament privilegiades a causa de la seua situació geogràfica per a esquivar les plagues que travessen aquesta riba del Mediterrani, les malalties que afecten melons i tomaques, com també la resta de productes, tenen poca incidència gràcies a les mesures antiplagues. Segons la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear, anualment s'estalvien uns mil

## Producció Agrícola

### Tomaques

|                     |                        |
|---------------------|------------------------|
| Les Illes .....     | 13.209 tn. (any 1987)  |
| Catalunya .....     | 109.695 tn. (any 1988) |
| País Valencià ..... | 328.015 tn. (any 1988) |

### Melons d'Alger

|                     |                        |
|---------------------|------------------------|
| Les Illes .....     | 14.543 tn. (any 1987)  |
| Catalunya .....     | 14.753 tn. (any 1988)  |
| País Valencià ..... | 111.858 tn. (any 1988) |

### Melons

|                     |                       |
|---------------------|-----------------------|
| Les Illes .....     | 9.585 tn. (any 1987)  |
| Catalunya .....     | 32.894 tn. (any 1988) |
| País Valencià ..... | 82.362 tn. (any 1988) |

# CONTINUEN LES OFERTES D'ESTIU

## Sto. Domingo

9 dies \_\_\_\_\_ 116.300

## Iugoslàvia

8 dies (MP) \_\_\_\_\_ 61.900

## Turquia

8 dies \_\_\_\_\_ 56.000

## Palma de Mallorca

1 setmana (PC) \_\_\_\_\_ 26.000

## Eivissa

1 setmana \_\_\_\_\_ 29.950

## Lanzarote

8 dies \_\_\_\_\_ 32.000

## Tenerife (Pto. de la Cruz)

8 dies (PC) \_\_\_\_\_ 37.950

Eixides fixes: 25 de juliol,  
29 d'agost i 5 de setembre

Altres eixides durant  
l'agost \_\_\_\_\_ 39.750

Tenim catàlegs d'altres  
viatges, demaneu-los a:



**viajes  
aitana. s.a.**  
GAT 840

Carrer de les Garrigues, 15, baix  
Tel. (96) 351 85 51 (3 línies)  
46001 VALÈNCIA

milions de pessetes gràcies a les mesures antiplagues que fan possible que aquestes no es manifesten d'una forma greu i comporten així pèrdues importants.

### Investigacions

L'administració Valenciana, davant l'alarma provocada per les malalties recents del meló i la tomaca, ha obert un programa d'investigació en el qual estan implicats diversos organismes. Concretament l'Institut Valencià d'Investigacions Agràries (IVIA), la Universitat Politècnica i el Servei de Protecció Vegetal. S'ha de tenir en compte que aquests cultius afectats representen una important aportació a la producció horto-frutícola valenciana i aquestes malalties provoquen una reducció de la producció i un endarreriment de la maduració.

Els llauradors, per la seua banda, fan saber la seua preocupació. Per a Vicent Hernández, que presideix l'Associació Valenciana d'Agricultors (AVA), «l'administració no és capaç de donar-nos solucions concretes, d'informar-nos quins són els productes que hem d'emprar per a extingir la plaga». Paco Llàcer, de la Unió de Llauradors i Ramaders desconfia: «Volem saber la veritat, què està passant. Nosaltres no ens creiem el que diu el Servei de Protecció de Vegetals, perquè els cultius cauen fulminats».

El departament de Patologia Vegetal de l'Escola d'Enginyers Agrònoms de la Universitat Politècnica de València duu endavant un programa d'investigació, amb el qual col·laboren altres organismes, per a buscar solucions a les malalties del meló i la tomaca. EL TEMPS ha parlat amb l'equip investigador que dirigeix el catedràtic Agustí Alfaro, on també treballen Josep García en l'àmbit dels fongs (meló) i Conxa Jordán en el de virus (tomàques).

—¿Què se sap de la malaltia del meló?

—Josep García.—És una malaltia que es coneix al País Valencià fa vuit o deu anys, però cada vegada les proporcions són més grans. Ací, les pèrdues estan arribant a percentatges del 25 per cent. En el nostre estudi estem descobrint que aquesta malaltia està present en la planta. El fong ataca la planta des del principi.

—¿Com apareix i quines zones són les més afectades?

—J. G.: La planta va emetent arrels per damunt de l'arrel afectada. Aquest procés es va repetint. Quan la planta és menuda i fa poca calor, aguanta, però quan madura el fruit i es donen tem-

peratures més altes, la necessitat d'aigua és més gran i és quan es produeix el col·lapse.

—S'ha parlat que la radioactivitat i la pluja àcida tenien alguna cosa a veure.

—Agustí Alfaro: Precisament, aquesta universitat és un dels llocs on se segueix el tema. Això, nosaltres ho hem consultat amb molt de compte. No hi ha cap relació. A més, la malaltia, la reproduïm amb molta facilitat a partir d'una única causa: el fong.

—¿Aquest problema de les plagues és normal o forma part d'una dinàmica de degradació dels cultius més complexa?

—A. A.: Quan es dona un monocultiu que es repeteix, periòdicament es produeix l'aparició de noves malalties, en alguns casos totalment desconegudes, i en altres, són malalties que s'han donat en altres llocs. Aquest fong que hem trobat sembla ser una novetat. El virus de la tomaca és un cas rar que s'ha donat abans ja al Japó, Bulgària i França.

—¿Hi ha altres cultius que també es veuen afectats per aquest tipus de malalties?

—A. A.: En els darrers dos anys són el fong del meló i la necrosi de la tomaca fonamentalment.

—¿Quines solucions hi ha per a aquestes plagues?

J. G.: El problema és tan greu que en els darrers anys s'han intentat tirar tota classe de fungicides. Els llauradors ho han provat tot i les plantes continuen morint igual. El nostre plantejament ha estat, primer, trobar el fong; segon, saber si la malaltia estava present ja des del principi i tercer, una vegada detectat el fong, veure d'una àmplia gamma de fungicides quins són els que es comporten de manera més òptima davant el fong. Amb els que millor resultat donen plantejarem una experiència per al pròxim any a gran escala. Tampoc descartem la tècnica dels porta-empelts.

—¿Quan es podrà aferir als llauradors una solució?

—J. G.: No es pot dir quan. El que estem fent és dedicar tots els esforços perquè el problema és molt important.

Concha Jordán, per la seua banda, diu referint-se a la tomaca: «Estem amb això. Però amb l'experiència d'un any és una temeritat dir quines varietats són tolerants o no. Ara per ara, de varietats resistents en el mercat no n'hi ha, però esperem trobar varietats que responguen de forma més tolerant. Això, ho estem veient ara. Això és important perquè s'ha de salvar l'aspecte comercial».